

Kovács Mira

A Bácskai utcai otthon és a dobogókői tábor

Kovács Mira visszaemlékezését a Zachor Alapítvány által közzétett anyagból vettük át, Nádudvari Zoltán szerkesztette. (Kovács Mira: *Imakönyv és csipkés kombiné*. Budapest: Zachor Alapítvány, 2009)

Kovács Mira 1945-ben legyengült állapotban tért haza Lichtenwörthből, majdnem meghalt. Egy régi barátja megtalálta az árván maradt 18 éves lányt, és felvetette, hogy menjen el a Joint ► Bácskai utcai otthonába. Amikor összeszedte magát, az otthon vezetője megkérdezte, szeretne-e madrich lenni?

A bennlakó kisgyerekek csoportját vezető nevelő (→ madricha) voltam a → Dror habonim cionista gyerekotthonában. Nagyon családias hangulatban teltek a napjaink. A cionista mozgalom 1945-től több → aliját szervezett, és a megüresedett férőhelyeinken újabb, jobbára vidéki, árva és félárva gyerekeket fogadtunk. A csoportomban tízen voltak, hat-nyolc éves leányok.

Egy garzonlakást foglaltunk el a csoportommal a ház első emeletén. Napi esti programunk a fürdetés, mesélés volt elalvás előtt. Éltek az otthonban tizenéves leányok is, akik a mi emeletünkön két szobát kaptak. A ház második emeletén laktak a fiúk, és ott is külön csoportot képeztek a kicsik és a tizenévesek, egy-egy nevelővel.

A házban könyvtár is volt, az egykori spájzban levő polcokon, a gyerekekkel az énektanárunk foglalkozott. A ház földszintjén rendezték be az egészségügyi helyiséget, a betegszobát, a tanulószobát és ott laktunk mi nevelők is. Az otthon konyhája és ebédlője a ház alagsorában volt, a csoportok énekelve mentek az étkezésekre.

Mindenki kapott héber nevet az otthonban és egymást csak így szólítottuk, nem is tudtuk a társak magyar nevét. Engem Mirjámnak hívtak, bár ott is mindenki Mirának szólított. A legjobb barátnőm a ruhatárosunk, Metuka volt, akit a Bácskai utcában ismertem meg. Konyhások és más alkalmazottak is voltak. Működött varroda is a házban és olyanok is laktak nálunk, akik nem nálunk dolgoztak.

A reggeli ébresztő után a tisztálkodás, a szobarend volt az első, a csoportokat ellenőrizték, pontozták. Reggel a zászlófelvonásunkon énekeltünk, a csoportok jelentést tettek. Sokat tanultunk, még órát is táncoltunk a napirend szerinti foglalkozásokon.

„*Hazak vöalé! Erősödj és emelkedj!*” – ezt mondtuk és énekeltünk. Emlékezetes vidám programjaink voltak. Megőriztem az összes akkori jelvényt!

A dobogókői tábort nekünk, a madrichoknak szervezték. Az egy hónapnyi táborozás során sátrakban laktunk, és az akkori Palesztinából érkezett → slihok (kiküldöttek) vezették a sportfoglalkozásokat. Egy tanár → ivritül tanított minket. Olyan sportokkal ismerkedhettünk, mint a dzsúdó, a sportvívás, a kötélmászás (függőlegesen és vízszintesen). A tréningjeink célja a fiatalok felkészítése az alija várható veszélyeire, például, ha a hajó nem tudna kikötni Haifa kikötőjében. A táborunk mintegy 30 lakója a majommászást is gyakorolta a kötélén.

A hitközség látta el élelemmel ezeket a táborokat, és élveztük a nyaralás heteit. Kiképzőink kemény próbákat is tartottak, a hegyi utakon tele hátzissákkal túráztunk, étlen-szomjan, csak citromot lehetett nyalogatni. Reggel hatkor keltünk, reggeli tornával kezdtük a napot. Sok foglalkozást szerveztek és zárásként vizsgáztattak. Az erdőben elem ugrott egy bottal támadó, nekem azonnal védekezni kellett.

Este mindig tábortűz volt, ének és óra [körtánc]. A Bácskai utcai otthonba hazatérve olyan erős voltam, mint egy díjbirkózó, büszke is voltam, hiszen Dobogókőn nálam magasabb fiút fordítottam át a vállamon a dzsúdó gyakorlatokon. A mi dobogókői táborunk nem volt vallásos, a mintegy 50 vallásos madrichot egy szomszédos → mizrahista (radványi) tábor fogadta.

Az intézetünkből is sokan alijáztak, és nekem is lehetőséget kínáltak akkor a Palesztinába településre. Mégis inkább maradtam, mert több zavaró körülményt hallottunk, például az angolok Cipruson táborba zárták, akiket a tengeri út során elfogtak. Az 1944-es → deportálásomra gondolva egyértelmű volt, hogy lágerbe többet nem akarok menni! Az anyám sírja és a testvérem ellátása is itthon tartott, nem vállalhattam, hogy mindent elhagyjak. A ciprusi láger volt mégis a legerősebb visszatartó erő, bár egyébként én is vonzónak tartottam a Palesztinába települést, mint az intézeti növendékeink legtöbbje.

*Kovács Mira (bal szélen)
a Bácskai utcai madrichokkal (Zachor Alapítvány archívuma)*